

2017

Jaarverslag

Voetgangersbeweging vzw
Algemene Vergadering
21 april 2018

Inhoud

1	Secretariaat.....	5
1.1	Personeel.....	5
1.2	Organisatiemodel	5
1.3	Lidmaatschappen van derden organisaties.....	5
1.4	Website	6
2	Infopunt Publieke Ruimte	7
2.1	Organisatie en doelstellingen.....	7
2.2	Projecten in eigen beheer	8
2.2.1	Congres Publieke Ruimte	8
2.2.2	Prijs Publieke Ruimte 2017 en Publieksprijs Publieke Ruimte	9
2.2.3	Co-producties	10
2.2.4	Studiedag Schoolomgeving 2.0	11
2.2.5	Publicaties	11
2.2.6	Website publiekeruimte.info.....	12
2.2.7	Databank Publieke Ruimte	12
2.2.8	Vorbereiding projecten 2018	13
2.3	Opdrachten voor derden.....	13
2.3.1	Praktijkboek en magazine 'de Merode'.....	13
2.3.2	Ruimte en gezondheid.....	14
2.3.3	Laboratoria Mobiele Alternatieven (LaMA)	14
2.3.4	Groene Functionele Belevingstrajecten	15
2.3.5	Ondersteuning externe adviesorganen.....	15
2.4	Ledennetwerk.....	16
2.4.1	Ambassadeurs Publieke Ruimte.....	16
2.4.2	Lidmaatschap voor gemeenten.....	16
2.4.3	Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte	17
3	Octopusplan - scholenwerking.....	17
3.1	Stand van zaken.....	17
3.1.1	Leden	17
3.1.2	Nieuwsbrief	18
3.1.3	Nieuwe website	19
3.1.4	Helpdesk	19
3.2	Samenwerkingsverbanden	20
3.3	Nieuwe realisaties	20
3.3.1	Octopusthermoplasten	20
3.4	Overzicht activiteiten en materialen	21
3.4.1	Routekaarten.....	21
3.4.2	Schoolomgevingen Asse	21
3.4.3	Schoolvervoerplannen.....	22
3.4.4	Begeleiding gemeenten.....	22
3.4.5	Charter 'Schoolomgeving 2.0'	23
3.4.6	Studienamiddag 'Schoolomgeving 2.0'	24
3.4.7	Praktijksessies.....	25
3.4.8	Digitaal leerplatform Octopus Verkeersl@nd	27

3.4.9	Strapdag.....	27
3.4.10	FLITS campagne	29
3.4.11	Parkour	29
3.4.12	Studiedagen.....	30

1 Secretariaat

1.1 Personeel

Tom Dhollander	periode: januari-december 2017
Jan Vilain	periode: januari-december 2017
Kelly Thierens	periode: januari-december 2017
Lieve Snoeckx	periode: januari-december 2017
Eva Nys	periode: januari-december 2017
Antonie van Loon	periode: januari-december 2017
Ilayda Van Riet (stagiair KDG)	periode: februari-juni 2017

1.2 Organisatiemodel

De Voetgangersbeweging heeft 2 belangrijke pijlers binnen haar werking: Octopusplan en Infopunt Publieke Ruimte.

Infopunt Publieke Ruimte richt zich naar een vakpubliek werkzaam rondom het brede thema 'publieke ruimte'. Ook geïnteresseerde individuen (burgers) hebben hierin hun plaats (zie verder hoofdstuk 2).

Octopusplan richt zich tot iedereen actief rond duurzaam woon-schoolverkeer en de plaats van kinderen in de openbare ruimte (zie verder hoofdstuk 3).

1.3 Lidmaatschappen van derden organisaties

- IFP (International Federation of Pedestrians)
- FEPA vzw (Federation of European Pedestrians Associations) – bestuurslid
- Komimo vzw / Netwerk Duurzame Mobiliteit – lid
- Trage Wegen vzw – lid
- Bond Beter Leefmilieu vzw – lid
- Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP vzw) – lid
- Sociare vzw - lid
- Vlaamse Stichting Verkeerskunde – lid
- Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid – lid werkkamers infrastructuur, sensibilisatie en educatie

- MORA – Vlaamse Mobiliteitsraad
- Vlaams Forum Verkeersveiligheid
- Stuurgroep Publieke ruimte en gezondheid (Vigez)

1.4 Website

Er werd een nieuwe algemene website opgemaakt voor de Voetgangersbeweging.

2 Infopunt Publieke Ruimte

2.1 Organisatie en doelstellingen

Infopunt Publieke Ruimte maakt deel uit van de Voetgangersbeweging vzw (VGB) en is het aanspreekpunt voor professionals, beleidsmakers en burgers die meer willen doen met hun leefomgeving. Het doelpubliek is iedereen die professioneel of beleidsmatig betrokken is bij planning, ontwerp, inrichting en beheer van openbare ruimten, evenals burgers die vanuit hun persoonlijke belangstelling of buurtwerking bezig zijn met openbare ruimte. Infopunt Publieke Ruimte heeft een eigen missie, kaderend binnen de missie van de VGB: Infopunt Publieke Ruimte is ambassadeur en pleitbezorger voor meer (verblijfs-)kwaliteit in de openbare ruimte.

Om de boodschap voor meer kwaliteit in de openbare ruimte zo breed mogelijk bekend te maken, werkt Infopunt Publieke Ruimte op drie fronten: vorming, adviesverlening en sensibilisatie.

Vorming

- Publicaties
 - o Praktijkboek Publieke Ruimte (jaarlijks)
 - o Tijdschrift publieke ruimte / cahier espace public (driemaandelijks)
 - o Thematische publicaties (ad hoc)
- Vormingsaanbod
 - o Congres Publieke Ruimte (jaarlijks)
 - o Themadag Publieke Ruimte: reeks studiedagen of studienamiddagen, aansluitend bij de dossiers van het tijdschrift publieke ruimte
 - o Coproducties met andere (vak)organisaties
 - o Lezingen of gastcolleges op vormingsinitiatieven en studiedagen van derden.

Advies

- Begeleiden van planprocessen voor de (her)inrichting van openbare ruimte, screening van plannen tijdens ontwerpfase
- Onderzoeks- en ondersteuningsopdrachten voor derden
- Deelname aan jury's, stuurgroepen, klankbordgroepen, begeleidingscommissies enz.

Sensibilisatie

- Organisatie en uitreiking Prijs Publieke Ruimte (jaarlijks)
- Organisatie en uitreiking Beleidsprijs Publieke Ruimte (einde van elke lokale legislatuur)
- Inspiratienota publieke ruimte
- Netwerkactiviteiten voor publieke en private sector in functie van sensibilisatie rond kwaliteitsvolle publieke ruimten

2.2 Projecten in eigen beheer

2.2.1 Congres Publieke Ruimte

Op 30 maart 2017 vond in congrescentrum Lamot (Mechelen) het vierde Congres Publieke Ruimte plaats. Het congressthema was

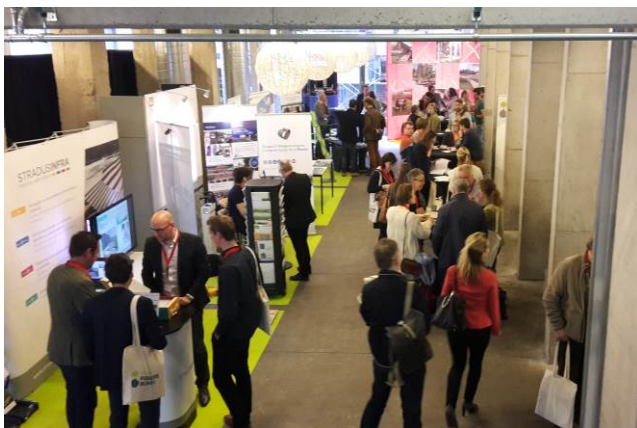
‘Vooruitkijken – vandaag werken aan de publieke ruimten van morgen’. Er

ging zowel aandacht naar technologische innovaties (smart cities enz) als naar nieuwe trends en ontwikkelingen op vlak van ontwerp en inrichting. Het congres kreeg de inhoudelijke en financiële steun van de Vlaamse overheid (Agentschap voor Natuur en Bos, Departement LNE, Ruimte Vlaanderen), de Vlaamse Milieumaatschappij, Febestral en de Stad Mechelen.

Prominente sprekers waren ondermeer Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck, Prof. dr. Pieter Ballon (VUB, burgemeester Bart Somers (Mechelen), schepen Valerie Del Ré (Hasselt), schepen Geert Heyvaert (Asse), dr. Monique Simons (Universiteit Utrecht) en vele anderen. Erika Van Tielen was congreshost. Aan het Congres namen 300 personen deel, zowel vanuit de klassieke doelgroep rond openbare ruimte. De maximale capaciteit van het auditorium werd daarmee bereikt.

Gelijklopend met het congresprogramma liep het Forum Publieke Ruimte waar een 15-tal organisaties, ondernemingen en overheidsinstellingen hun producten en dienstverlening voorstelde aan de deelnemers. Verder hadden de deelnemers de mogelijkheid om de postertentoonstelling ‘10 jaar publieke ruimte’ te bezoeken.

Tijdens het avondprogramma wisselden schepenen uit vijf steden en gemeenten van gedachten over het publiekeruimtebeleid op lokaal niveau. Trendwatcher Bert Van Tilborgh (FutureProved) gaf zijn visie op de te verwachten ontwikkelingen in de toekomst.

2.2.2 Prijs Publieke Ruimte 2017 en Publieksprijs Publieke Ruimte

Infopunt Publieke Ruimte is initiatiefnemer van de Prijs

Publieke Ruimte, die in 2017 voor de tiende keer werd uitgereikt. Met de prijs brengt Infopunt Publieke Ruimte kwaliteitsvolle publieke ruimte projecten in Vlaanderen en Brussel onder de aandacht en worden bouwheren beloond voor hun initiatief. De prijs Publieke Ruimte is bedoeld om bouwheren en gemeentebesturen te stimuleren om werk te maken van kwaliteitsvolle en duurzame openbare ruimten.

Aan de prijsuitreiking gaat een projectoproep vooraf waarbij zowel bouwheren als ontwerpers één of meerdere projecten kunnen inzenden. Een vakjury onder voorzitterschap van Infopunt Publieke Ruimte selecteert een aantal inzendingen voor publicatie in het praktijkboek 'Publieke Ruimte'. In 2017 werden 45 projecten ingezonden, waarvan er 29 werden opgenomen in het praktijkboek. Vijf inzendingen werden genomineerd voor de prijs Publieke Ruimte: Spoor Oost (Antwerpen), kunstkerk Bossuit (Avelgem), wijkpark De Porre (Gent), Kapucijnenvoer (Leuven) en Rik Wouterstuin (Mechelen). De prijs werd op 30 mei uitgereikt door Jan Vilain (juryvoorzitter) en Tom Dhollander (gedelegeerd bestuurder) aan wijkpark De Porre. Schepen Sven Taeldeman (Gent) nam de prijs in ontvangst. Ter gelegenheid van de tiende editie kreeg de prijs een nieuwe vormgeving: de winnaar en elk genomineerd project ontvingen een geprinte betontegel die in situ kan worden geplaatst.

Om de betrokkenheid van de inwoners van de genomineerde gemeenten te verhogen, werd in 2017 voor het eerst ook de Publieksprijs Publieke Ruimte uitgereikt. Via een online stemformulier kon het brede publiek zijn voorkeur geven. De eerste publieksprijs ging naar de stad Mechelen voor de omvorming van een verhard binnenpleintje tot de Rik Wouterstuin.

2.2.3 Co-producties

Vormingsreeks 'Publieke ruimte in verbinding', studiedag 'Stadsrand in verandering', 5 oktober, Hasselt

Infopunt Publieke Ruimte en VRP organiseren sinds 2012 de vormingsreeks 'Publieke ruimte in verbinding'. In de editie 2017 ging aandacht naar de ontwikkeling in stadranden. In het licht van het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zullen stadranden de komende jaren nadrukkelijker onder de aandacht van het beleid komen. Keuzes tussen verdichting en behoud van open ruimte worden in de rand op het scherp van de snee gemaakt. Algemene ruimtelijke principes kennen hier een concrete uitwerking op microniveau.

Spreekers van zowel overheid (VLM, departement Omgeving) als private sector (studiebureaus) kamen aan het woord. 53 personen namen aan de studiedag deel.

Colloquium '10 jaar publieke ruimte in België, een terugblik', 30 november, Brussel

Infopunt Publieke Ruimte reikte in 2017 de tiende Prijs Publieke Ruimte uit en in hetzelfde jaar bestond de Brusselse organisatie Pyblik tien jaar. Een uitgelezen moment om stil te staan bij de recente ontwikkelingen op gebied van openbare ruimte. Met de medewerking van Maison de l'Urbanité uit Luik werd voor het eerst een echt 'Belgisch' evenement rond publieke ruimte

georganiseerd. Aan het evenement namen vooraanstaande sprekers deel zoals Brussels minister van Mobiliteit en Openbare Werken Pascal Smet, Brussels Bouwmeester Kristiaan Borret, Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck, Josiane Pimurniaux (Directrice Waalse administratie ruimtelijke ordening), Hardwin De Wever (directeur AG Vespa Antwerpen), Benoit Moritz (MSA Architects) en anderen. Gelijktijdig vond een expo plaats over bijzondere realisaties uit de drie gewesten. Het colloquium kon op de belangstelling van 140 deelnemers rekenen (maximale capaciteit zaal Perspective Brussels).

2.2.4 Studiedag Schoolomgeving 2.0

Er werd een studienamiddag georganiseerd rond de publieke ruimte in schoolomgevingen. Deze ging uit van zowel Octopusplan als Infopunt Publieke Ruimte.

Zie 3.4.6 - Studienamiddag 'Schoolomgeving 2.0'

2.2.5 Publicaties

Praktijkboek Publieke Ruimte 2017

Het praktijkboek Publieke Ruimte is een jaarlijkse uitgave van Infopunt Publieke Ruimte. De tiende editie verscheen in 2017 naar aanleiding van het Congres Publieke Ruimte. Deze jubileumeditie kreeg een luxe uitvoering en bevat 208 pagina's en werd gedrukt in een oplage van 1500 exemplaren. Naast een overzicht van recent gerealiseerde publiekeruimteprojecten in Vlaanderen en Brussel, bevat het praktijkboek de katern '10 jaar Publieke Ruimte' en een reeks artikels geschreven door deskundigen uit het vakgebied (sprekers tijdens het Congres Publieke Ruimte).

In het boek is een uitgebreide Wegwijzer Publieke Ruimte opgenomen met organisaties en instellingen evenals een bedrijvengids met ondernemingen uit de sector.

Tijdschrift Publieke Ruimte / Cahier Espace Public

In 2017 rolde de zesde jaargang van het driemaandelijks 'tijdschrift publieke ruimte' / 'cahier espace public' van de persen. Het vakblad verschijnt in twee taalversies (Nederlands en Frans). Naast vaste rubrieken komt in elk nummer een thematisch dossier aan bod. In 2017 waren dit de dossiers: 'Vooruitkijken', 'Biodiversiteit', 'Scholen en schoolomgevingen' en 'Rivieren en kanalen'. Met de thema's geeft het tijdschrift meer duiding aan de hefboomfunctie die de publieke ruimte kan vervullen voor andere beleidsdomeinen. Infopunt Publieke Ruimte wil beleidsmakers duidelijk maken dat investeren in publieke ruimte heel wat meerwaarden kan opleveren. Het tijdschrift is gericht op

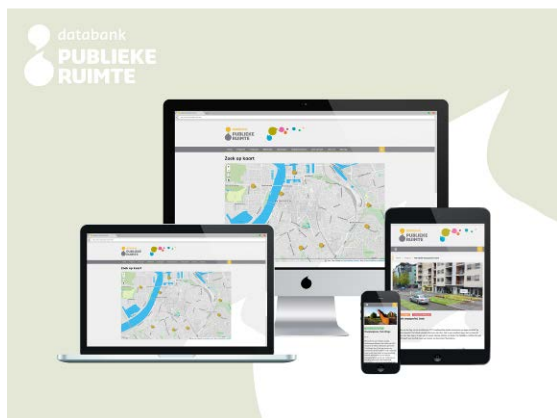

kennissuitwisseling op gebied van publieke ruimte tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië. De Nederlandstalige editie verschijnt in een oplage van ongeveer 2.000 stuks, de Franstalige editie telt ongeveer 1000 stuks. Het tijdschrift wordt standaard verspreid naar alle gemeentebesturen in België, hogere overheden, het ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte en abonnees. De Franstalige redactie gebeurt door Maison de l'Urbanité asbl dat tevens instaat voor de kostendekking van de Franstalige oplage.

2.2.6 Website publiekeruimte.info

De website van Infopunt Publieke Ruimte (www.publiekeruimte.info) is een belangrijk communicatiekanaal. Naast eigen nieuws en documentatie bevat de website project- en productbesprekingen, een overzicht van het ledennetwerk, vacatures, aankondigingen van studiedagen en evenementen, contactgegevens van organisaties en ondernemingen uit de sector enz. Infopunt Publieke Ruimte ontvangt zeer geregeld aanvragen van derden om nieuws via de website bekend te maken. Naast de website communiceert Infopunt Publieke Ruimte ook via twitter, facebook en linkedin.

2.2.7 Databank Publieke Ruimte

De Databank Publieke Ruimte is een nieuw initiatief van Infopunt Publieke Ruimte en heeft als doel de meer dan 300 projecten die de voorbije tien jaar in de praktijkboeken Publieke Ruimte zijn verschenen, online ter beschikking te stellen van geïnteresseerden. De databank bestaat uit diverse projectcategorieën (straten en pleinen, parken en groengebieden, bedrijventerreinen, recreatiezones enz.). Via diverse zoekfuncties kan de gebruiker op een eenvoudige manier diverse projecten raadplegen.

www.dbpubliekeruimte.info

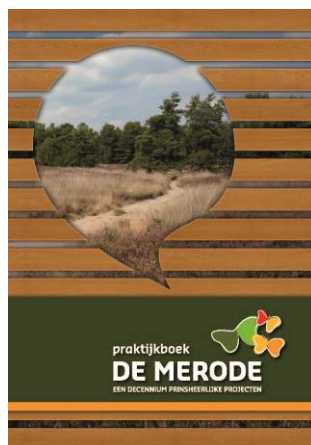
2.2.8 Voorbereiding projecten 2018

In 2017 zijn een aantal projecten opgestart die in 2018 worden gerealiseerd.

- Infopunt Publieke Ruimte neemt initiatief voor het vijfde Congres Publieke Ruimte. Na één editie in Brussel en drie in Mechelen zal vanaf 2018 Gent gaststad zijn voor het evenement. Het congres vindt plaats op 13 maart 2018 in het ICC Gent.
- Operatie Perforatie
Infopunt Publieke Ruimte en Aquafin komen overeen om tijdens het Congres Publieke Ruimte 2018 de campagne 'Operatie Perforatie' te lanceren. Het doel van deze campagne is om lokale besturen, organisaties en bedrijven over heel Vlaanderen aan te zetten tot het 'ontharden' van overbodige verharding in de (semi)openbare ruimte zodat er meer mogelijkheden zijn voor waterinfiltratie en groenontwikkeling.
- Praktijkboek Publieke Ruimte: opstart van de projectoproep en juryberaadslaging.
- Tijdschrift Publieke Ruimte: vastlegging van de dossiers 2018 door de redactieraad:
 - o Openbaar vervoer
 - o Openbare gebouwen
 - o Weginfrastructuur
 - o Publieke ruimte by night

2.3 Opdrachten voor derden

2.3.1 Praktijkboek en magazine 'de Merode'

Infopunt Publieke Ruimte ontving van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) de opdracht om een praktijkboek en een magazine samen te stellen naar aanleiding van de overdracht van het gebied 'de Merode' van de Vlaamse overheid naar de betrokken provincies. Redactie en layout gebeurden in nauw overleg met de projectleiders van de VLM. Het boek telt 64 pagina's en geeft een zicht op de projecten die tijdens het voorbije decennium door de

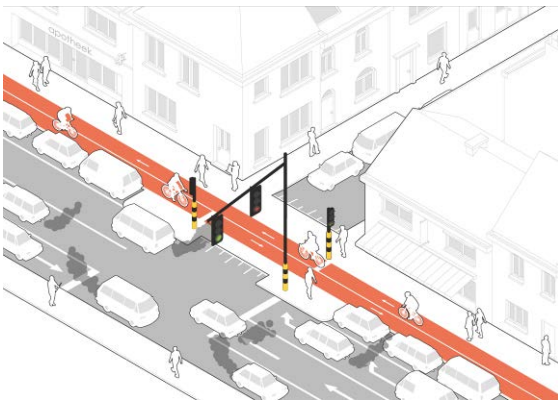
VLM in de Merode werden gerealiseerd. De publicatie werd op 20 oktober tijdens de overdrachtceremonie in de abdij van Averbode door Vlaams minister Schauvliege voorgesteld. 2017 Het magazine werd in een oplage van 3000 exemplaren gedrukt en werd als speciale bijlage meegestuurd met het septembernummer van het tijdschrift Publieke Ruimte.

2.3.2 Ruimte en gezondheid

publieke ruimte en werden workshops begeleid.

Als gevolg van het congres Ruimte voor gezondheid in 2014 werd binnen Vigez (Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie) een twee jaar lopend project 'Ruimte voor gezondheid' opgestart. Dit project heeft tot doel verbanden te onderzoeken tussen de inrichting van publieke ruimte en volksgezondheid. Infopunt Publieke Ruimte maakt deel uit van de stuurgroep van dit project. Eind 2017 werden op vraag van Vigez wensbeelden opgesteld aangaande gezonde

2.3.3 Laboratoria Mobiele Alternatieven (LaMA)

De Laboratoria Mobiele Alternatieven, kortweg LaMA's, vormen een participatief modeltraject dat het Netwerk Duurzame Mobiliteit met al zijn leden in 2017 uitrolde in 10 Vlaamse steden en gemeenten. Tijdens deze 2de editie van dit project werden Aarschot, Blankenberge, Borsbeek, Evergem, Hasselt, Kortesseem, Lint, Londerzeel, Tienen en Zaventem begeleid. Deze gemeenten werden meegenomen in een participatief traject rond een specifiek mobiliteitsvraagstuk. De co-creatiessessies

vormen de kern van het LaMA-traject.

De methodische aanpak was er op gericht snel van de brede denkoefening te evolueren naar het praktisch, uitvoerbare niveau. De beste ideeën werden aan het einde van sessie uitgekozen en vormen het vertrekpunt voor de testperiode tijdens de Week van de Mobiliteit. Tijdens en rond de Week van de Mobiliteit werden de proefopstellingen uitgerold. Deze namen erg soms diverse vormen aan. Van sensibiliserende prikacties tot structurele ingrepen die gedurende maanden getest worden. Tijdens de Week van de Mobiliteit ging er bovendien de nodige aandacht naar de overkoepelende communicatie rond het LaMA-traject. Na de testopstelling werden er in alle

deelnemende gemeenten evaluatiesessie gehouden. Tijdens deze afsluitende sessies peilden we naar zowel de ervaringen tijdens de proefopstelling als naar de ervaringen en feedback op de methodiek en de begeleiding. Speciale aandacht ging hierbij uit naar het consolideren van de proeven in permanente maatregelen. Tot slot werd de bestaande toolbox herwerkt en aangevuld met de opgedane expertise en ervaring.

2.3.4 Groene Functionele Belevingstrajecten

Groene Functionele Belevingstrajecten (of GFB-trajecten) leiden fietsers en wandelaars op een snelle, aangename en gezonde manier naar school, het werk of het centrum. Ze zijn een mooi alternatief voor verplaatsingen langs drukke en onveilige autowegen met fijn stof. De Vlaamse Overheid wil de aanleg van dergelijke trajecten de komende jaren stimuleren. Begrijpelijk, want GFB-trajecten bieden heel wat voordelen:

- Snelle verplaatsingen en veilige verkeerssituaties voor zachte weggebruikers: een kwalitatief alternatief voor verplaatsingen langs autowegen
- Het vergroten en versterken van de groen-blauwe netwerken
- Een gezonde leefomgeving: minder stress, minder fijn stof, meer sociale contacten en meer ontspanning
- Een antwoord op zware regenval en toenemende hitte
- Enz.

2.3.5 Ondersteuning externe adviesorganen

Infopunt Publieke Ruimte maakt(e) als deskundige deel uit van een aantal adviesorganen en woonde in 2017 regelmatig overlegmomenten bij:

- Jury projectoproep 'Groen in de Stad' van het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaamse overheid)
- Jury FEBE Elements Awards
- Beoordelingscommissie ontwerpwedstrijd Heilig Hartkerk en omgeving, SoGent
- Presentaties 'Fietspadinfrastructuur' en 'Het ideale straatprofiel', Belgisch Wegencongres
- Rondetafel 'Goed gepland, beter geplant', kabinet minister Schauvliege
- Stuurgroep Kenniscentrum (semi-)private tuin- en stadslandschappen, Erasmushogeschool Brussel
- Denktank Ruimtevisie Oost-Vlaanderen 2020-2050, provinciebestuur Oost-Vlaanderen
- Stuurgroep project 'gezondheid en publieke ruimte' (VIGeZ, inmiddels Vlaams Instituut Gezond Leven)
- Antwerpen Aan 't Woord, werkgroep Betere Voetpaden
- Vlaams Expertenuverleg Mobiliteit en Toegankelijkheid

- Mobiliteitsraad Lier
- Gecoro Borsbeek
- Verkeerscommissie Laarne
- Werkgroep 'Infrastructuur', Vlaams Huis van de Verkeersveiligheid
- Adviesgroep 'Dode hoek'

2.4 Ledennetwerk

Het ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte bestaat uit overheden, ondernemingen, non-profit organisaties, opleidings- en onderzoeksinstituten.

Samenwerking en dialoog tussen private en openbare sector, tussen lokale en bovenlokale overheden, tussen opdrachtgevers en ontwerpers, tussen gemeentebesturen en burgers is bepalend voor het succes van publieke ruimten. Al deze stakeholders ontmoeten elkaar in het uitgebreide ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte. Afhankelijk van het soort organisatie, zijn er **drie soorten lidmaatschappen**.

2.4.1 Ambassadeurs Publieke Ruimte

Ambassadeurs Publieke Ruimte zijn bovenlokale overheden, overheidsinstellingen, beroepsfederaties en grote non-profitorganisaties voor wie kwaliteitsvolle publieke ruimten een belangrijke hefboom zijn om hun doelstellingen te realiseren.

Infopunt Publieke Ruimte heeft elf ambassadeurs: Openbaar groen (VLAM), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), Ruimte Vlaanderen, Departement Leefmilieu, Natuur & Energie, het Agentschap Natuur en Bos, Febestral en Aquafin. In 2017 traden ook de Vlaamse Landmaatschappij, de provincie Oost-Vlaanderen, het Agentschap Zorg en Gezondheid en het Agentschap Binnenlands bestuur toe als ambassadeur.

2.4.2 Lidmaatschap voor gemeenten

Lokale besturen met kwaliteitsvolle publieke ruimte en verkeersveiligheid bovenaan op de beleidsagenda zijn lid van Infopunt Publieke Ruimte. Daarmee geven zij aan hun inwoners het signaal dat ze werk maken van een kwaliteitsvolle en gezonde leefomgeving met verkeersveilige straten, natuur in de buurt, aantrekkelijke speelplekken, een vitale kern, ruimte voor detailhandel en horeca. Lidgemeenten ontvangen voor hun lidmaatschap heel wat voordelen terug o.a. meerdere abonnementen op het tijdschrift Publieke Ruimte, vijf exemplaren van het Praktijkboek, kortingen op vormingsmomenten, actiepakket Doorlopende Straten, enz.

In 2017 werden Brasschaat, Geel, Kampenhout, Mortsel, Oostkamp, Zingem en Zottegem lid van Infopunt Publieke Ruimte. Infopunt Publieke Ruimte telde op 31 december 2017 46 lidgemeenten.

2.4.3 Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte

Publieke Ruimte Partners zijn ondernemingen en organisaties die de boodschap voor meer kwaliteit in de openbare ruimte ondersteunen en een partnerovereenkomst met Infopunt Publieke Ruimte afsluiten. In 2017 mocht Infopunt Publieke Ruimte 11 nieuwe Publieke Ruimte Partners verwelkomen, wat het totaal op 86 partners brengt.

Nieuwe partners in 2017:

Hogeschool Gent, Regionaal Landschap Rivierenland, Regionaal Landschap De Voorkempen, Fietzersbond, ZinCo, Ebben boomkwekerij, Landmax, TreeBuilders, Lappen, Vandersanden Group, OKRA landschapsarchitecten

3 Octopusplan - scholenwerking

3.1 Stand van zaken

3.1.1 Leden

Octopusscholen

In 2017 werden ruim 1300 Vlaamse scholen Octopusschool. Alle leerkrachten en leerlingen van een Octopusschool hebben toegang tot het digitale leerplatform www.octopusverkeersland.be. Ondertussen zijn er reeds 4161 klassen toegevoegd aan dit platform (cijfers via adminfunctie platform).

Scholen die lid werden van het Octopusplan kregen:

- Campagnemateriaal voor de STRAPDAG :
 - o Affiches
 - o Bladwijzer met spelletje per leerling
 - o Straplied op single
 - o Pakje ballonnen
 - o Strapbandje per leerling
 - o Optionele strapbanner
- Campagnemateriaal voor de FLITS-campagne :
 - o Affiches
 - o Schoolposter
 - o Flitskaart per leerling
 - o Stickers per leerling
 - o Stempels
- Campagnemateriaal voor Parkour (voorjaar 2018 naar de scholen):
 - o Affiches
 - o Handleidingen met bewegingsspel
 - o Online instructiefilmpjes
- Toegang tot het digitale leerplatform Octopus Verkeersl@nd voor alle leerkrachten én leerlingen

- [illegible]

De kaap van 100 Octopusgemeenten werd overschreden. In totaal zijn er 109 Octopusgemeenten/steden. Ze bieden ondersteuning aan de scholen op hun grondgebied door het lidmaatschapsbijdragen voor de scholen te betalen. Enkele gemeenten/steden worden door het Octopusteam actief ondersteund in hun samenwerking met scholen: opmaak schoolvervoerplannen, opmaak schoolroutekaarten, begeleiding vergaderingen, edm.

3.1.2 Nieuwsbrief

18
Voetgangersbeweging vzw – jaarverslag 2017

Op www.octopusverkeersland.be verschijnen alle Octopusactiviteiten zoals de Octopus Dreamtours, de aanwezigheid op congressen, beurzen, plaatsen en tijdstippen van de Flitsteams,

3.1.3 Nieuwe website

Door het ontwikkelen van een nieuwe huisstijl kwam ook de noodzaak voor een nieuwe website naar boven om alle informatie over de werking van het Octopusplan beter te bundelen.

In april 2017 werd www.octopusplan.info gelanceerd. De werving voor de octopusscholen en octopusgemeenten verliep langs dit platform.

De verschillende onderdelen van de werking komen uitgebreid aan bod.

De campagnes hebben hun vast beeld.

Ander toepassingen van de huisstijl:

3.1.4 Helpdesk

De helpdesk wordt dagelijks zowel telefonisch (03/270 06 30) als via het algemeen mailadres (info@octopusplan.be) gecontacteerd.

3.2 Samenwerkingsverbanden

Het Octopusplan maakte ook in 2017 voorwerp uit van een partnership tussen Voetgangersbeweging vzw en REM!21 bvba. Daarnaast werd er gebruik gemaakt van de diensten van heel wat externe toeleveranciers

In 2017 werkte het Octopusteam verder samen met de volgende partijen:

- Wolters-Mabeg (straatmeubilair, overkappingen, ...)
- Abimo/Pelckmans Uitgeverij (verspreiding educatieve materialen)
- Komimo vzw – Netwerk Duurzame Mobiliteit (participatie Week van de Mobiliteit)
- Levende Muziek – Octopus Verkeersshow, straplied
- SUEZ – samenwerking praktijksessies Dode Hoek
- Ketnet (redactionele aandacht m.b.t. de STRAPDAG)

De algemene vergadering van het VPI besliste op 12 juni 2017 om het VPI over te dragen aan de Voetgangersbeweging vzw. De eerdere plannen om het VPI vanuit verschillende vzw's als een soort samenwerkingsverband te laten opereren, bleken niet evident. De 'nalatenschap' van het VPI werd overgedragen aan de Voetgangersbeweging vzw.

3.3 Nieuwe realisaties

3.3.1 Octopusthermoplasten

Binnen de visie 'Schoolomgeving 2.0' ontwikkelde het Octopusplan een reeks van thermoplasten die de schoolzone afbakenen. Deze bestaan uit enkele vierkante, gekleurde blokken die de verschillende lagen van de schoolomgeving voorstellen (groen, beweging, duurzame mobiliteit, participatie), een blok met '30' en het woord 'SCHOOL', duidelijk leesbaar op de weg. In Leuven en Asse werden de allereerste Octopusthermoplasten aangebracht.

Asse

Leuven (net na plaatsing)

Binnenzijde

3.4.3 Schoolvervoerplannen

In 2017 werden voor verschillende gemeenten schoolvervoerplannen opgesteld via www.octopusplan.be. De scholen maakten hiervoor gebruik van de online kaarttoepassing en bevraging. Voor ondersteuning was de helpdesk steeds bereikbaar via mail of telefoon.

In een aantal gemeenten werd er begeleiding voorzien door het Octopusteam:

- Brugge
- Sint-Niklaas
- Asse
- Lint
- Zingem
- Schoten

Via de gemeentemodule krijgen plaatselijke overheden een beter zicht op de aandachtspunten die ouders en kinderen doorgeven op hun weg naar school.

Via de tool van www.octopusplan.be zijn ook een aantal scholen in andere gemeenten zelfstandig aan de slag gegaan met de bevraging bij hun scholen:

- Bierbeek
- Lommel

3.4.4 Begeleiding gemeenten

In gemeenten waar reeds langer wordt samengewerkt wordt op regelmatige basis samengekomen met het Octopusplan: Beveren, Bornem, Kruishoutem, Laarne, Landen, Lede, Sint-Gillis-Waas, ...

Het Octopusplan werkt met deze gemeenten structureel samen (uitwerking campagnes, persmomenten, ondersteuning via materialen, verkeersshow, enz.)

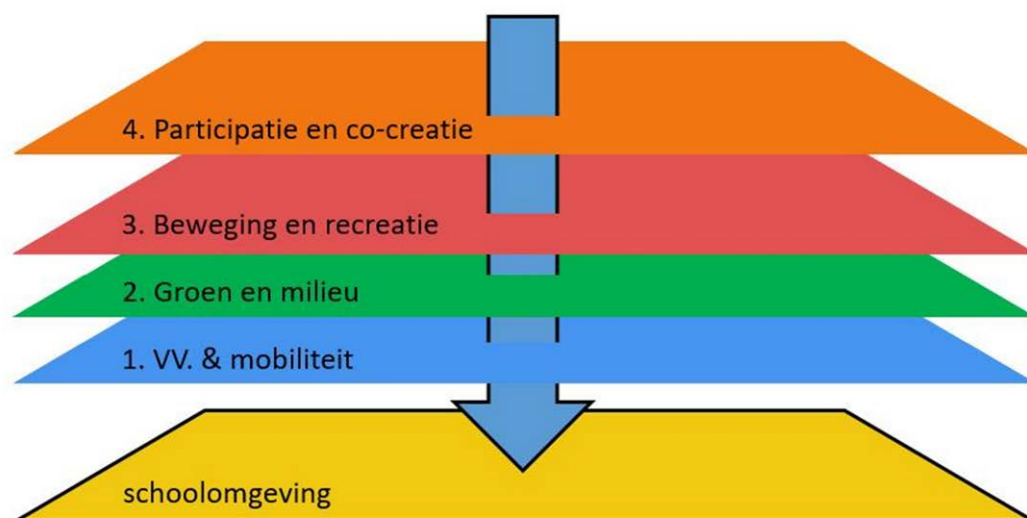
Er blijft een duidelijke vraag van de gemeenten naar begeleiding in hun samenwerking met de scholen.

3.4.5 Charter 'Schoolomgeving 2.0'

Vanaf het schooljaar 2017-2018 start het Octopusplan met de transitie naar de schoolomgeving 2.0. De doelstellingen omschreven in de rubriek 'visie' hebben hierin een prominente plaats.

In 2006 riep het Octopusplan het eerste Octopuscharter in het leven. Heel wat gemeenten engageerden zich toen om werk te maken van duurzaam woon-schoolverkeer en verkeersveilige schoolomgevingen. Gezien de vraagstukken in schoolomgevingen steeds complexer worden, lanceerde het Octopusplan een tweede charter onder de naam 'Schoolomgeving 2.0'.

Sinds het ontstaan in 2005, streeft het Octopusplan naar duurzaam woon-schoolverkeer en kindvriendelijke schoolomgevingen en -routes. Omdat de vraagstukken in schoolomgevingen steeds complexer worden, verbreden we onze aanpak. De rol van publieke ruimte rond scholen is veel groter dan verkeersveiligheid alleen. Bijna dagelijks wordt een nieuw onderzoek gepubliceerd waaruit blijkt dat **kinderen te weinig beweging hebben, minder sociale contacten leggen en de nadelen ondervinden van slechte luchtkwaliteit, lawaai- en geurhinder**. Een aandachtige inrichting van de publieke ruimte met oog voor de behoeften van kinderen biedt aan veel van deze problemen het hoofd. In de hedendaagse schoolomgeving is er:

- behoefte aan **vergroening**
- behoefte aan **beweging**
- behoefte aan **ontmoeting en interactie**
- behoefte aan **betrokkenheid**

In de nieuwe visie 'Schoolomgeving 2.0' is er aandacht voor **verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit maar ook voor vergroening, ontmoeting, beweging, participatie en co-creatie**. Een **gelaagde schoolomgeving** waar het aangenaam vertoeven is en waar voetgangers en fietsers worden aangetrokken.

De Octopus schoolomgeving 2.0 begint met een **duidelijke visuele afbakening** van de schoolomgeving. In de schoolomgeving 2.0 gelden spelregels die verder gaan dan de regels van de wegcode. Doelstelling is om iedereen **kritisch te laten nadenken**:

- Moet mijn auto wel aan de schoolpoort geparkeerd staan?
- Wil ik tijdens de schoolspits mee luchtvervuiling veroorzaken?
- Kan ik als vrachtwagenchauffeur geen andere route nemen die niet langs de school passeert?
-

In een volgende stap is de **fysieke omgeving** aan de beurt. Stapsgewijs ruimte terugwinnen voor kinderen. Een aantal mogelijkheden:

- Enkele parkeerplaatsen opofferen voor extra groen
- Wegversmalling met voldoende plaats voor een comfortabele wacht -en ontmoetingszone voor ouders
- Meer bewegingsimpulsen in de schoolomgeving
- Bijenhotel, bloemenweide of groentebak voorzien
- ...

Eind juni 2017 werden de Vlaamse gemeenten opgeroepen om het charter 'Octopus-schoolomgeving 2.0' te ondertekenen. De doelstelling is om **tegen 2030, over een periode van twaalf jaar, werk te maken van schoolomgevingen met aandacht voor veiligheid en duurzame verplaatsingen maar ook vergroening, beweging, ontmoetingskansen, participatie en co-creatie**. Meer dan honderd gemeenten gaven inmiddels hun engagement.

3.4.6 Studienamiddag 'Schoolomgeving 2.0'

Op donderdag 16 november 2017 organiseerde Infopunt Publieke Ruimte in samenwerking met het Octopusplan, de stad Leuven en de provincie Vlaams-Brabant de studiedag 'Schoolomgeving 2.0'. Tijdens de studiedag werd concreet ingegaan op de visie achter de schoolomgeving 2.0 en de strategie hoe gemeenten kunnen werken. De studiedag gaf inzichten hoe een toekomstige schoolomgeving er kan uitzien, waar de uitdagingen maar ook de opportuniteiten liggen. De stad Leuven en de provincie Vlaams-Brabant brachten heel wat inspirerende praktijkvoorbeelden naar voren. Het Instituut voor Gezond Leven toonde het belang aan van gezonde schoolomgevingen. In de voormiddag werd er heel wat inspiratie opgedaan via de begeleide praktijkwandeling langsheen mooie praktijkvoorbeelden in Leuven.

3.4.7 Praktijksessies

Praktijksessie Dode Hoek

Sinds schooljaar 2012-2013 organiseert het Octopusteam jaarlijks workshops rond de Dode Hoek, de Octopus Dreamtour. In kader van de nieuw huisstijl en de nieuwe visie 'Schoolomgeving 2.0' wijzigde de naam naar 'Praktijksessie Dode Hoek'.

We werken nog steeds samen met onze partner SUEZ. Hierdoor reist het octopusteam met 1 of 2 medewerkers door het ganse Vlaamse land naar verschillende scholen voor een les rond dode hoek en andere verkeerssituaties.

In totaal werden er een 20-tal praktijksessies georganiseerd waarbij ongeveer 50 sessies doorgingen en bijna 1000 leerlingen werden bereikt.

Praktijksessie digitaal leerplatform

Op 20/11/2017 organiseerde het octopusteam een praktijksessie rond de opstart van het digitaal platform octopusverkeersland. Deze sessie ging door voor de 7 basisscholen in De Panne.

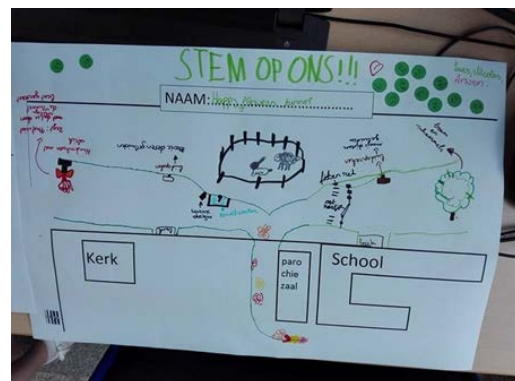
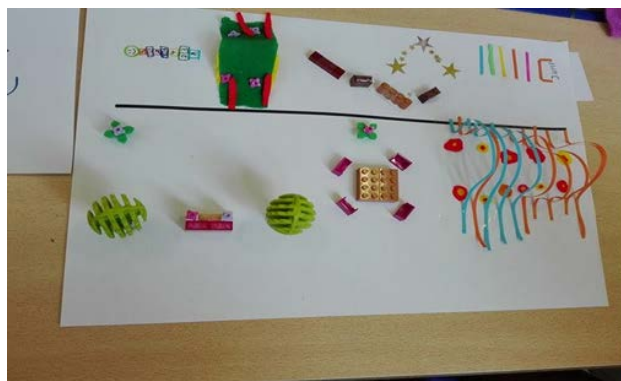
Co-creatiesessie

Inspraak en samenwerking met leerlingen is een belangrijk onderdeel in de visie 'Schoolomgeving 2.0'. In kader van een opdracht van Ilayda Van Riet, studente Sociaal Werk KDG, vond dit plaats in mei 2017.

De leerlingen van het vijfde leerjaar van GBS De Springplank gingen aan de slag met een trage weg naast de parking van de Oude Dendermondsebaan, vlak bij de school.

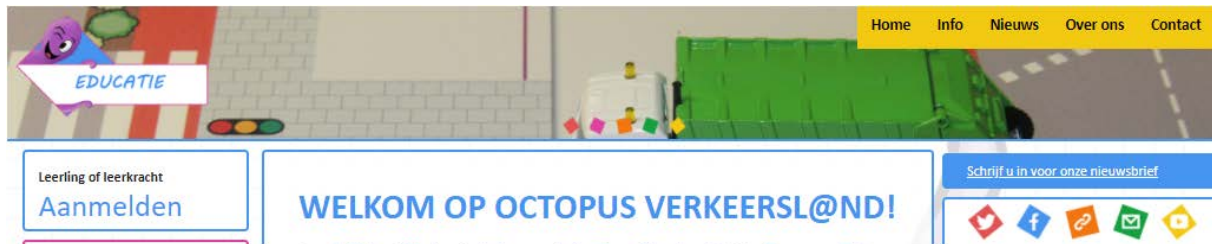
Hiervoor maakten we gebruik van de methodiek van het LaMA-project weliswaar aangepast aan de leeftijd van de kinderen.

Dit resulteerde in originele uitwerkingen van een verrassingsweg tot een happy flowers tunnel. Een uitgewerkt dossier werd overgemaakt aan het gemeentebestuur van Asse die deze trage weg aan de hand hiervan gaan herinrichten. Telkens zullen de leerlingen van het vijfde leerjaar hierover het peter en/of meterschap hebben.

3.4.8 Digitaal leerplatform Octopus Verkeersl@nd

Voor de lessen VME (verkeers-en mobiliteitseducatie) werken heel wat leerkrachten van Octopusscholen met dit platform.

Het Octopusteam wil verder inzetten op dit platform.

3.4.9 Strapdag

De STRAPDAG vond in 2017 plaats op vrijdag 22 september.

De STRAPDAG is een vaste waarde in meer dan 1000 scholen en staat zeker op hun jaarlijkse schoolkalender.

De STRAPDAG kadert binnen de Week van de Mobiliteit die jaarlijks plaatsvindt van 16 september tot 22 september. De campagne maakt sinds 2014 onderdeel uit van het lidmaatschap als Octopusschool. In totaal straptten meer dan 300.000 kinderen uit 1300 Vlaamse basisscholen naar school. Het Octopusplan werkte leuke activiteiten uit binnen het thema 'Strappen doen we elke dag'. Via www.octopusverkeersland.be kregen scholen heel wat informatie om van de Strapdag een leuke dag te maken.

De STRAPDAG mag rekenen op de steun van een aantal partners zoals Vlaamse overheid, Komimo (Netwerk Duurzame Mobiliteit) en de NMBS. Naast deze traditionele partners ondersteunen ook Suez, Abimo/Pelckmans en Ketnet de STRAPDAG.

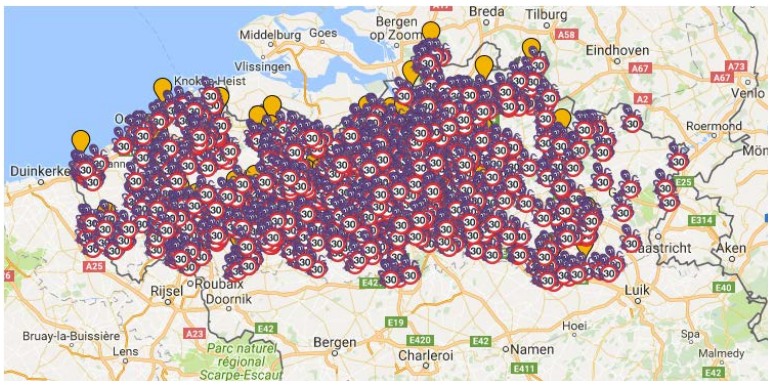
Ketnet, elke dag tijdens de Week van de Mobiliteit aandacht voor de STRAPDAG

Wedstrijd STRAPDAG

Jaarlijks wordt er een bijhorende wedstrijd georganiseerd om enerzijds de deelnemers extra te motiveren en anderzijds de **aandacht voor de STRAPDAG te verlengen**. De wedstrijd bestaat uit het indienen van een reportage met foto's of een filmpje van de eigen 'STRAPDAG'. Scholen (maar ook

individue(n) kunnen hun foto's of filmpje uploaden. Voor de tweede maal gebeurde dit via facebook. Zowel inzendingen met een hoog aantal stemmen als creatieve inzendingen vielen inde prijzen. We ontvingen 135 creatieve inzendingen. 30 scholen ontvingen een mooie prijs zoals een praktijksessie Dode Hoek, een educatief boekenpakket, treintickets, Octopus handpoppen, liedjesboeken en fluoehesjes. De hoofdwinnaar werd De Krinkel in Ruisbroek. De school kreeg een wervelende Octopus Verkeersshow.

Persvoorstelling

Het permoment werd georganiseerd in samenwerking met de stad Brugge. Alle Brugse basisscholen werden uitgenodigd naar de Grote Markt voor een voorstelling van Levende Muziek. Hierbij konden we rekenen op de aanwezigheid van de burgemeester Landuyt, schepen Annys en de Octopus.

3.4.10 FLITS campagne

De FLITS campagne is de hedendaagse versie van de fluo-spaaractie van het Octopusplan die reeds sinds 2008 loopt in heel wat scholen. Het dragen van fluo heeft pas zin als kinderen effectief strappen. We stellen vast dat in de winterperiode gemiddeld slechts 25% van de kinderen dit doet. Het aantal autoverplaatsingen verdubbelt. Naast het aandacht hebben voor zichtbaarheid, focust FLITS ook op andere verkeersthema's. Het stimuleren van kinderen om ook in de wintermaanden te voet of met de fiets te komen staat bovenaan op de agenda. De campagne loopt jaarlijks tussen de herfst – en krokusvakantie. De campagne is een onderdeel van het Octopusschoollidmaatschap. Leden ontvangen een kant-en-klaar materialenpakket met affiches, een schoolposter en stempels.

Het spaarconcept wijzigde van een klasposter naar een schoolposter waarbij de scholen enkele opdrachten kregen en zo stempels konden verdienen. Zodra de opdracht werd volbracht, kregen de kinderen een sticker mee naar huis. Er waren vier stickers te verzamelen. Na de vierde sticker konden ouders meedoen aan een wedstrijd om een gepersonaliseerd flitshesje te winnen (einde februari 2018 hadden we 3600 inzendingen).

Om de 'winterstrappers' extra in de bloemetjes te zetten en anderen te stimuleren, ging het Octopusplan voor het van start met de flitsteams. Verspreid over heel Vlaanderen kon het Octopusplan rekenen op 21 vrijwillige duoteams. Met een mooie gingen ze op pad om kinderen te voet of met de fiets op weg naar school te belonen met een mooi gadget. In totaal vonden maar liefst +/- 65 actiemomenten plaats. De foto's van de 'gelukkigen' werden op de Octopus facebookpagina geplaatst.

De FLITS-campagne kwam zelfs in beeld op het VTM-journaal van 7/11/2017.

3.4.11 Parkour

Vanaf het schooljaar 2015-2016 omvat het lidmaatschap Octopusschool naast de STRAPDAG in september, FLITS in het najaar nu ook een nieuwe voorjaarscampagne PARKOUR.

Deze vond voor de eerste maal plaats in mei 2016. De eerste bouwstenen werden in 2015 gelegd dankzij een samenwerking tussen het Octopusplan en DETO (Brantano). De campagne heeft tot doel om scholen en kinderen meer buiten te laten bewegen, in de schoolomgeving. Naast de klassikale basisoefeningen zal er voor het eerst 'huiswerk' gegeven worden door de turnleerkracht. Zo worden de ouders ook gestimuleerd om samen thuis met hun kind buiten te bewegen. Voor gemeenten is

het een opportuniteit om meer kindvriendelijke plekken in de schoolomgeving te creëren die bovendien beweging stimuleren.

Ook hier was een video- en fotowedstrijd aan verbonden met als hoofdprijs een initiatie PARKOUR van Nico Vanhole, bekend van HELDEN van Ketnet).

3.4.12 Studiedagen

Het Octopusplan was aanwezig op:

- Vlaams Congres Verkeersveiligheid te Brugge op 20/03/2017
- Opleidingsdag: 'Samen voor een veilige schoolomgeving' te Mechelen op 20/04/2017
- De Inspiratiedag Bewegingsvrijheid op de Hoge Rienen op 20/06/2017
- Overleg Schoolstraten te Zemst op 21/11/2017